

III

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

488. PLENARNO ZASEDANJE 20. IN 21. MARCA 2013

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Najbolj oddaljene regije Evropske unije: na poti k partnerstvu za pametno, trajnostno in vključujočo rast

(COM(2012) 287 final)

(2013/C 161/09)

Poročevalec: **g. MALOSSE**

Komisija je 20. junija 2012 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Najbolj oddaljene regije Evropske unije: na poti k partnerstvu za pametno, trajnostno in vključujočo rast

COM(2012) 287 final.

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 4. marca 2013.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 488. plenarnem zasedanju 20. in 21. marca 2013 (seja z dne 20. marca) s 165 glasovi za, 2 glasovoma proti in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila – Najbolj oddaljene regije kot platforme za Evropo

1.1 Glede najbolj oddaljenih regij bi morala za EU zdaj biti prednostna naloga okrepitev vezi, ki jih povezujejo z evropsko celino, in občutka državljanov, da pripadajo evropskemu projektu. Na nekaterih področjih, kot so biotska raznovrstnost, opazovanje planeta, obnovljivi viri energije in vključevanje kultur, bi bile najbolj oddaljene regije lahko pravi laboratoriji oziroma tereni za preizkušanje ali celo model za Evropo.

1.2 Najbolj oddaljene regije lahko veliko prispevajo k prihodnosti Evrope: med drugim talente svojih prebivalcev in prebivalcev, svoje kmetijske, ribiške in industrijske proizvode, kakovostni turizem, svoj geografski položaj, zaradi katerega so platforme za Evropo v svoji soseščini. Najbolj oddaljenim regijam morajo biti na voljo vse prednosti notranjega trga pod enakimi pogoji kot drugim regijam v EU.

1.3 Kljub zelo omejenim proračunskim možnostim se posebna podpora, namenjena najbolj oddaljenim regijam, ne sme zmanjšati. Te regije morajo imeti na voljo primerna finančna sredstva, da bi lahko dosegle cilje iz strategije Evropa 2020 in premagale posledice ovir, ki jih imajo predvsem zaradi oddaljenosti.

1.4 Čeprav je imela evropska politika za najbolj oddaljene regije dobre rezultate, je treba zdaj najbolj oddaljene regije na novo opredeliti v skladu s posebno pravno podlago, določeno v PDEU, da bo še bolj strateška in ambiciozna. Tako teh regij ne moremo več izvzeti iz evropskih politik za velika omrežja, raziskave, mobilnost in opazovanje planeta.

1.5 Program možnosti za oddaljene in otoške regije (POSEI) bi bilo treba oceniti in razširiti, da bo zajel celotno kmetijsko in nekmetijsko proizvodnjo najbolj oddaljenih regij.

1.6 Člen 349 Pogodbe o delovanju Evropske Unije (PDEU) bi morali zares začeti izvajati v okviru določenih evropskih politik, kot so konkurenca, javna naročila, ribištvo in okolje, ter pri tem upoštevati vse geografske in podnebne posebnosti najbolj oddaljenih regij. Zadržanost, ki jo Evropska komisija trenutno kaže glede tega, se glede na besedilo Pogodbe ne zdi res upravičena. EESO Evropsko komisijo poziva, naj pripravi analizo uporabe člena 349 in jo objavi.

1.7 Zaposlovanje in mladi so bistveni izzivi najbolj oddaljenih regij. Socialni vidik mora biti ena od prioritet v politikah EU za najbolj oddaljene regije, ki ga je treba razvijati z učinkovitim izvajanjem kratko-, srednje- in dolgoročnih ukrepov v okviru programov v podporo izobraževanju in usposabljanju – prilagojenima potrebam trga dela v teh regijah – na eni strani, na drugi strani pa podporo dejavnostim, ki ustvarjajo delovna mesta in bogastvo.

1.8 S programi, ki se izvajajo v najbolj oddaljenih regijah, bo lahko Evropa tudi izboljšala svojo konkurenčnost, na primer na področju obnovljivih virov energije in morskih znanosti, raziskav biotske raznovrstnosti, gozdarstva, zdravja in boja proti tropskim boleznim.

1.9 Cilj boljšega vključevanja najbolj oddaljenih regij v njihovo geografsko okolje je na dlani. Številni primeri kažejo, da ima Evropska komisija težave s splošnim razumevanjem strateške vloge najbolj oddaljenih regij kot evropske platforme v okviru zunanjih politik EU, zlasti na področju trgovine, ribiške politike ter politike sodelovanja za razvoj. Potrebna je odločna, vidnejša in dejavnejša podpora Evropske komisije regionalnemu sodelovanju.

1.10 Vključevanje civilne družbe v strategijo EU bi moralo biti več kot le geslo. EESO predlaga organizacijo okroglih miz, ki bi akterje civilne družbe v vsaki najbolj oddaljeni regiji pritegnile k pripravi akcijskih načrtov, v katerih bi opredelili cilje in faze izvajanja strategije Evropa 2020. EESO predlaga, da se ta proces sproži v sodelovanju s konferenco predsednikov najbolj oddaljenih regij ter njihovimi ekonomsko-socialnimi sveti.

1.11 EESO podpira tudi organizacijo strukturiranega dialoga med civilno družbo najbolj oddaljenih regij in civilno družbo njihovih sosednjih držav (Latinska Amerika, Atlantski ocean, Karibi, Indijski ocean). Zlasti bi bilo treba zagotoviti sodelovanje predstavnikov najbolj oddaljenih držav v dialogu, ki ga je Evropska komisija vzpostavila v okviru sporazumov o gospodarskem partnerstvu. EESO podpira oblikovanje odborov za spremljanje s civilno družbo v okviru vseh sporazumov o gospodarskem partnerstvu in se zavzema za sodelovanje najbolj oddaljenih regij v teh odborih, če se nanašajo nanje.

1.12 EESO predlaga oblikovanje uradov EU v vsaki izmed najbolj oddaljenih regij, da bi tako povezave med EU in temi regijami postale bolj otipljive, vidne in neposredne.

2. Uvod in splošne ugotovitve

2.1 Člena 349 in 355 PDEU opredeljujeta in priznavata posebnost najbolj oddaljenih regij, ki od leta 1989 s pridom sodelujejo tudi v posebnem programu za podporo socialno-ekonomskim ukrepom, katerih cilj je večja konvergenca teh regij z ostalim delom EU.

2.2 Zaradi najbolj oddaljenih regij sta ozemlje in geografska prisotnost EU na svetu precej obsežnejša, večji je tudi politični, gospodarski in kulturni vpliv Evrope, EU pa je povezana tudi z obsežnimi ribolovnimi področji v Atlantskem in Indijskem oceanu. To vlogo evropskih platform bi bilo treba bolje izkoristiti, in sicer z vključitvijo najbolj oddaljenih regij v vseevropska omrežja (kot so TEN-T in digitalna omrežja) ter s posebnim dostopom do evropskih programov za opazovanje planeta (GMES, GALILEO) in do evropskih raziskovalnih programov za obnovljive vire energije in biotsko raznovrstnost. Najbolj oddaljene regije je treba z različnimi programi mobilnosti in sodelovanja ovrednotiti tudi kot prenašalce evropskega vpliva v svetu. Prisotnost posebnih predstavnikov EU v teh regijah, ki jo upravičuje njihova oddaljenost, bi bila hkrati učinkovito sredstvo promocije takšne vloge platforme in politični signal.

2.3 Tudi EESO že več kot 20 let podpira ukrepe civilne družbe v najbolj oddaljenih regijah za približevanje EU in za večje upoštevanje njihovega mnenja. V tem smislu je treba posebej poudariti morebitne negativne posledice, ki jih za najbolj oddaljene regije utegne imeti trgovinska politika EU, zlasti sporazumi o prosti trgovini in gospodarskem partnerstvu s sosedami najbolj oddaljenih regij⁽¹⁾. Obžalovanja je vredno, da Evropska komisija v sporočilu ni storila napredka glede tega vprašanja in ni upoštevala priporočil iz mnenja poročevalca Coupeauja⁽²⁾, ki ga je EESO sprejel 17. februarja 2010, zlasti kar zadeva spremljevalne ukrepe.

⁽¹⁾ Mnenje EESO o učinku sporazumov o gospodarskem partnerstvu na najbolj oddaljene regije (območje Karibov), UL C 347, 18.12.2010, str. 28.

⁽²⁾ Ta priporočila najdemo tudi v drugih dokumentih, kot so na primer: študija Evropske komisije o dejavnih rasti v najbolj oddaljenih regijah (Ismeri EUROPA); poročilo, ki ga je naročil evropski komisar za notranji trg Michel BARNIER o položaju najbolj oddaljenih regij v enotnem trgu: Vpliv Evropske unije v svetu; pripravil ga je Pedro SOLBES MIRA; raziskava Evropske komisije o demografskih in migracijskih težnjah v najbolj oddaljenih regijah in njihovih posledicah za njihovo ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo (INED); poročilo Nuna TEIXEIRE za Evropski parlament, odbor REGI, o kohezijski politiki v najbolj oddaljenih regijah v okviru strategije Evropa 2020; študija Evropskega parlamenta o vlogi regionalne politike pri posledicah podnebnih sprememb v najbolj oddaljenih regijah.

2.4 Druga pomanjkljivost tega sporočila je v tem, da je prezrlo posledice pomembnega političnega dejavnika, da najbolj oddaljene regije sodijo v Evropsko unijo. Posvetovanje na otoku Reunion je dokazalo, da so sile civilne družbe navezane na evropski projekt, ki se nikoli ne postavlja pod vprašaj. EESO meni, da bi morala biti strategija EU glede najbolj oddaljenih regij prednostno usmerjena v izboljšanje njihovega vključevanja v evropsko celoto ob upoštevanju njihovih razmer.

3. Posebna vprašanja

3.1 Pri izvajanju kohezijske politike sta poenostavitev in hitrost postopkov izbora in dodelitve sredstev postala zares nujna. Odgovornost za pretirane zamude in prestavljanje je pogosto predvsem na strani EU in nacionalnih oblasti. To resno ogroža verodostojnost EU in to vprašanje je treba nujno reševati pred kakršnim koli preučevanjem prihodnje finančne perspektive.

3.2 Drugi bistveni pogoj za prihodnje programe EU je zagotoviti večjo prepoznavnost in koncentracijo evropske pomoči. Tudi njena sedanja razpršenost je dejavnik neučinkovitosti in vir kritik. EESO v tej fazi priporoča – kot je že zapisal v mnenju poročevalca Coupeauja – osredotočenje na tri osnovna prednostna področja. Na prvem mestu sta izobraževanje in usposabljanje, namenjena izboljšanju možnosti zaposlovanja zlasti mladih – vključno s podporo za osnovno infrastrukturo – saj so glavno bogastvo teh območij vsekakor talenti in podjetniški duh tamkajšnjih prebivalcev in prebivalcev. Na drugem mestu je podpora zasebnemu sektorju v njegovi funkciji ustvarjanja bogastva in delovnih mest: mala in srednje velika podjetja oziroma industrija, turizem, storitve za proizvodne dejavnike, kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo. Na tretjem mestu so naložbe v velika omrežja (IKT, promet, odpadki, voda, energija itd.), ki imajo prednostni pomen pri zagotavljanju enakega dostopa državljanov do storitev splošnega gospodarskega pomena, ki prispevajo h konkurenčnosti teh območij.

3.3 Vprašanje trajnostnega razvoja je pomembno, vendar mora poleg okolja zajeti še precej drugih dejavnikov. Na področju turizma, na primer, trajnostni razvoj vključuje spoštovanje lokalne identitete in regionalnega strokovnega znanja, ohranitev tradicionalnega načina življenja, jezika in tudi proizvode, povezane z identiteto. Vprašanja dostopnosti vsem, demografskih sprememb in obravnave odvisnosti imajo v najbolj oddaljenih regijah poseben pomen, Evropska komisija pa jih v sporočilu premalo obravnava.

3.4 EESO spodbuja Komisijo, naj preuči možnost, da se v pravila o oddaji javnih naročil vključi tudi razsežnost najbolj oddaljenih regij. Posebne razmere najbolj oddaljenih regij upravičujejo prizadevanja za lokalno zaposlovanje, tudi zato, da se

izognemo tako socialnemu dampingu sosednjih držav s precej nižjimi stroški plač kot tudi agresivni praksi nizkih cen nekaterih gospodarskih akterjev, ki najprej odstranijo vso lokalno konkurenco, nato pa uporabijo monopolno politiko z visokimi cenami.

3.5 Kar zadeva odnose s sosednjimi tretjimi državami, EESO obžaluje, da v sporočilu Komisije ni jasne vizije, kot je priporočena v mnenju poročevalca Coupeauja. EESO vztraja pri pomenu usklajevalnih ukrepov med najbolj oddaljenimi regijami in sosednjimi državami, zlasti državami AKP, v obliki skupnih projektov sodelovanja, za katere bi se uporabila sredstva ERS-ESRR-ESS-EKSRP-ESPR. Na tem področju so bile opravljene številne raziskave, zaradi odsotnosti operativnih pravil pa je bilo izpeljanih le malo konkretnih projektov sodelovanja. Vendar so številne možnosti za sodelovanje na področju prometa, turizma, izobraževanja, zdravja, ribištva, kmetijstva, raziskav in razvoja ter varovanja okolja. Obenem ostaja brez odgovora vprašanje trgovinske politike EU. Sporazumi o prosti trgovini ali gospodarskem partnerstvu ali možnosti za njihovo sklenitev so resna grožnja za krhko gospodarstvo nekaterih najbolj oddaljenih regij. Brez upoštevanja dejanskih interesov najbolj oddaljenih regij v trgovinski politiki EU ostaja predlog strategije EU za najbolj oddaljene regije povsem brez smisla.

3.6 Nazadnje je obžalovanja vredno to, da sporočilo le malo prostora namenja opredelitvi partnerstva s civilno družbo najbolj oddaljenih regij, oblikovanju strukturiranega posvetovanja z njo za uvedbo kohezijskih ukrepov ter razvoju projektov, ki bi z informativnimi kampanjami, evropskim državljanstvom in programi mobilnosti pri prebivalcih omogočili okrepitev občutka evropske identitete. EESO želi pri tem omeniti svoje mnenje o evropskem kodeksu ravnanja glede partnerstva⁽³⁾.

4. Predlogi za prihodnost

4.1 Program možnosti za oddaljene in otoške regije (POSEI)

4.1.1 Uporaba tega programa bi morala biti predmet pozorne ocene. Poleg obsežnih sredstev, ki jih POSEI namenja za dva proizvoda najbolj oddaljenih regij (sladkor in banane), bi bilo treba upoštevati množico drugih lokalnih proizvodov, katerih izvoz bi lahko spodbujali (vanilija, sadje in zelenjava, ribiški proizvodi itd.).

4.1.2 Obseg sredstev za programe POSEI za kmetijstvo bi bilo treba ohraniti ali ga celo povečati, da bi omogočili nadaljnji razvoj proizvodnje za izvoz in za domači trg, obenem pa zagotovili tudi oskrbo s surovinami in osnovnimi proizvodi.

⁽³⁾ UL C 44, 15.2.2013, str. 23.

4.2 Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija

4.2.1 EESO pozdravlja odločitev Evropskega sveta, da se najbolj oddaljenim regijam še naprej priznava posebna obravnava, da bi lahko kar najboljše izkoristile sredstva za naložbe, ki so na voljo, in predlog za stopnjo sofinanciranja v višini 85 % ne glede na njihovo raven dohodka. Vendar EESO obžaluje, da stopnja sofinanciranja za posebno pomoč kot nadomestilo za dodatne stroške zaradi velike oddaljenosti ostaja v višini 50 %, in Komisiji predlaga, naj pokaže zadostno prožnost, da bi zagotovili njeno polno učinkovitost.

4.2.2 EESO je zaskrbljen tudi zaradi predlogov Komisije glede teritorialnega sodelovanja, ki ne ponujajo konkretnih odgovorov glede regionalnega povezovanja, ki je za najbolj oddaljene regije nujno potrebno.

4.3 Programi mobilnosti: EU mora zagotavljati enak dostop do teh zaposlitvenih in študijskih programov tudi za prebivalce najbolj oddaljenih regij. Ne moremo, na primer, sprejeti očitnega neskladja med pripravljenostjo, da se mladim in univerzitetnim krogom iz najbolj oddaljenih regij omogoči polna udeležba v programih mobilnosti, kot je "ERASMUS za vse", in dejstvom, da se zanemarija njihov geografski položaj, saj se ne povrnejo potni stroški, ki so posledica njihove oddaljenosti, in sicer tako za študente obiskovalce najbolj oddaljenih regij kot za tiste, ki odhajajo v druge države članice EU.

4.3.1 Drugo protislovje je to, da "ERASMUS za vse" ne upošteva tudi tretjih držav, ki so sosedje najbolj oddaljenih regij. Ti protislovji je nujno odpraviti. Poseben program ERASMUS MUNDUS za najbolj oddaljene regije bi lahko omogočil organizacijo izmenjav mladih v sosedstvu in tako zagotovil promocijo evropske identitete in kulture iz teh evropskih platform.

4.4 Dostopnost

4.4.1 EESO se strinja z Evropskim parlamentom, da je treba določiti *ad hoc* okvir za promet in IKT, da bi lahko najbolj oddaljene regije odpravile problem ozemeljske nepovezanosti in digitalnega razkoraka.

4.5 Regionalno vključevanje

4.5.1 Najbolj oddaljene regije morajo biti avtomatično upravičene do čezmejnega sodelovanja, ne glede na zahtevano omejitev na 150 kilometrov od morske meje.

4.5.2 Za učinkovito regionalno povezovanje najbolj oddaljenih regij je treba sprejeti ukrepe za izboljšanje njihovih povezav s sosednjimi državami, ki niso članice EU, in spodbujanje internacionalizacije, ki je nepogrešljivega pomena za njihova mala in srednje velika podjetja.

4.5.3 Evropska unija mora med sklepanjem sporazumov o trgovini ali ribištvu med EU in sosednjimi državami najbolj oddaljenih regij nujno opraviti ocene učinka ter politične oblasti in civilno družbo najbolj oddaljenih regij obveščati o pogajanjih in jih vključiti pri vprašanjih, ki jih neposredno zadevajo.

4.5.4 Poklicne in pravne kroge najbolj oddaljenih regij zanima tudi vprašanje varnosti naložb v njihovem geografskem okolju. EESO v tem oziru podpira oblikovanje konference odvetniških združenj najbolj oddaljenih regij ter vse podobne pobude, kot je med drugim Atlantski center za arbitražo.

4.5.5 Na številnih področjih (promet, ravnanje z odpadki itd.) bi regionalno vključevanje omogočilo ekonomijo obsega, pod pogojem, da EU odločneje kot doslej izrazi pripravljenost, da najbolj oddaljene regije postanejo platforme Evrope.

4.6 Pomoč podjetjem

4.6.1 Člen 107(3)(a) PDEU je pravi konceptualni napredek, ki Komisiji omogoča, da upošteva različnost gospodarstev najbolj oddaljenih regij v pravilih o državni pomoči za regije, pa tudi očitne pomanjkljivosti državne pomoči za druge namene (raziskave, inovacije, promet, okolje itd.). EESO opozarja na protislovje, ki danes obstaja med prednostnimi nalogami strategije Evropa 2020 in pomanjkljivostmi okvirov konkurence pri državni pomoči za raziskave in inovacije ter okolje v najbolj oddaljenih regijah. Ta nasprotja je treba v prihodnosti popraviti.

4.6.2 V času, ko poteka revizija evropskega okvira za državno pomoč, izražajo najbolj oddaljene regije zaskrbljenost glede ohranitve sedanjega sistema. Zahtevajo, da se ohrani čim bolj ugoden sistem, zagotovi skladnost pomoči za vse namene (pomoč z večjo intenzivnostjo za naložbe v podjetja in pomoč za poslovanje, ki ni degresivna ali časovno omejena, za kompenzacijo višjih stroškov, ki jih imajo najbolj oddaljene regije po členu 349 PDEU) ter najdejo preprosti in prožni postopki.

4.6.3 Najbolj oddaljene regije imajo precejšnjo potrebo po delovnih mestih, da se odpravi strukturna brezposelnost, ki teži vse plasti prebivalstva. Njihova podjetja so po pravilu mala in srednje velika podjetja, ki pogosto delujejo na geografsko omejenih trgih; te značilnosti so torej precej drugačne od značilnosti celinske Evrope. Tako kot v obdobju 2007–2013 je pomembno ohraniti možnost, da se pomoč podjetjem lahko dodeli vsem vrstam podjetij.

4.6.4 Intenzivnost pomoči za naložbe v najbolj oddaljenih regijah se je, kot kaže, ustalila na višini, ki velja za obdobje 2007–2013, v prihodnje pa se bodo ohranili tudi pragovi in

načelo "bonusa najbolj oddaljenih regij". EESO opozarja, da to ne vpliva na trgovino znotraj Skupnosti, ker trgi najbolj oddaljenih regij niso prav privlačni za tuje naložbe. EESO torej priporoča nadaljnja prizadevanja za dodeljevanje pomoči za poslovanje, ki ni regresivna ali časovno omejena.

4.6.5 Javna podpora, vključno z evropsko, in naložbe podjetij najbolj oddaljenih regij v inovacije, digitalno agendo ter iskanje partnerstev v njihovem geografskem okolju bi morale veljati za prednostne.

4.6.6 Zaradi posebne strukture najbolj oddaljenih regij njihovo gospodarsko tkivo sestavljajo skoraj izključno zelo majhna podjetja. Komisija bi morala v svoji strategiji poudariti dejansko izvajanje evropskega akta za mala podjetja in uporabo načela "najprej pomisli na male", zlasti z vidika postopkov in nadzora. V najbolj oddaljenih regijah je treba pozorno spremljati pravila o konkurenci, da bi zavarovali interese majhnih in srednje velikih podjetij.

4.7 Energija

4.7.1 Zaradi svojega geografskega položaja so najbolj oddaljene regije zelo ranljive in morajo svoje izzive na področju energije reševati drugače kot celinska Evropa. EU mora pripomoči k zagotavljanju oskrbe z energijo v najbolj oddaljenih regijah, ki poteka v zapletenih okvirih in pogojih, ki občutno zvišujejo cene in omejujejo konkurenčnost.

4.7.2 Pridobivanje in izkoriščanje lastnih energetskih virov je za najbolj oddaljene regije bistveno, pa naj gre za energijo iz nafte in plina ali energijo iz čistih virov brez ogljika, kot so vetrna, termična, sončna in hidroenergija ter energija morja (plimovanje, valovi, tokovi, toplotna energija).

4.7.3 EESO predlaga, da se spodbuja raziskovanje možnosti obnovljivih virov energije v teh regijah in da se energetski projekti v najbolj oddaljenih regijah podprejo s finančnimi instrumenti EU ob upoštevanju njihovih posebnosti.

4.8 Kmetijstvo

4.8.1 V najbolj oddaljenih regijah je kmetijstvo očitno temeljnega značaja. Prispeva k zaposlovanju, vplivu ter ohranitvi okolja in tradicionalnega načina življenja. EU si mora poleg spodbujanja sladkorja in banan prizadevati tudi za diverzifikacijo in prehransko samozadostnost najbolj oddaljenih regij. Ohraniti je treba tudi sedanje ravnovesje med kmetijsko proizvodnjo, ki je osredotočena na izvoz, in kmetijsko proizvodnjo za lokalni trg.

4.8.2 Postopki evropske pomoči so včasih bolj naklonjeni velikim strukturam in vključevanju posrednikov. To težnjo bi bilo treba odpraviti, saj zanemarija interese majhnih neodvisnih proizvajalcev, ki so v najbolj oddaljenih regijah v večini. Pomoč EU bi morala biti namenjena tudi izboljšanju delovanja prehranske verige in spodbujanju vključenosti kmetov in njihovih združenj.

4.9 Ribištvo

4.9.1 EESO pozdravlja stališče Komisije, da je treba poskrbeti za to, da dobi odločanje na tem področju bolj regionalni značaj z usmeritvijo na regionalna morska območja, z upoštevanjem lokalnih staležev in ustanovitvijo svetovalnega odbora za najbolj oddaljene regije. Ta svetovalni odbor pa je nujno treba organizirati po morskih bazenih najbolj oddaljenih regij, da bi bolj upoštevali njihovo posebno okolje, saj se ribištvo najbolj oddaljenih regij med seboj močno razlikuje.

4.9.2 Predlog reforme ribiške politike ne prinaša zadovoljivega odgovora na položaj najbolj oddaljenih regij, zlasti npr. glede pomoči za ladjeve (gradnja oziroma nakup in posodobitev, upravljanje ribolovnega navora, učinek sporazumov o ribolovu med EU in tretjimi državami na najbolj oddaljene regije ipd.) in pomanjkanja napredka pri shemi POSEI za ribištvo, katere vsebino bi bilo treba v osnovi spremeniti po zgledu obstoječe sheme POSEI za kmetijstvo. Odbor opozarja na zamisli, ki jih je predstavil v mnenju na lastno pobudo o *razvoju regionalnih območij za upravljanje s staleži rib in nadzor ribolova*, sprejeto 27. oktobra 2011 (poročevalec: g. Burns).

4.10 Gozdarstvo

4.10.1 Potencial za proizvodnjo trajnostnega posebnega tropskega in subtropskega trdega lesa je priložnost, o kateri bi bilo treba razmisliti v najbolj oddaljenih regijah ter čezmorskih državah in ozemljih. Zaradi svojega posebnega odnosa z Evropo bi imela ta območja neposreden dostop, saj lahko zagotovijo certificiran les, ki zajamčeno ne krši nobenega od pravil za certificiranje **Sveta za nadzor gozdov**.

4.10.2 Les za posebne projekte obnove zgodovinskih predmetov in objektov predstavlja poseben trg, ki bi ga bilo treba upoštevati, saj je prvotno uporabljen les zdaj velikokrat na seznamu ogroženih vrst in ga je zato zelo težko zakonito kupiti. Mahagoni, ipe, virola, padauk, lovorovka *chlorocardium rodiei* (greenheart), ramin, apitong in venge – to je le manjši del seznama vrst lesa, ki je potreben za projekte obnove.

4.10.3 Tropski in subtropski gozd poleg lesa zagotavlja tudi idealno okolje za rast redkih rastlin, ki se uporabljajo v medicini in kozmetiki. Les iz tropskih in subtropskih gozdov ni možnost za hitro obogatitev, marveč je velika dolgoročna priložnost za te regije, ki bi lahko izkoristile tržišča z velikimi dobički, za katere je potreben dostop do teh redkih vrst lesa in rastlin.

4.11 Raziskave in razvoj

4.11.1 EESO podpira ohranitev evropskega programa za okolje kot tudi akcijski načrt za biotsko raznovrstnost (80 % evropskega potenciala biotske raznovrstnosti se skriva v najbolj oddaljenih regijah) in večje upoštevanje potenciala najbolj oddaljenih regij v prihodnjih programih strategije Evropa 2020, zlasti na področju obnovljivih virov energije, trajnostnega razvoja in morskih znanosti.

4.11.2 Evropska komisija pri tem premalo razvija možnosti najbolj oddaljenih regij.

4.11.3 EESO podpira zamisel, da se pri teh tematikah oblikujejo evropske mreže grozdov, ki vključujejo najbolj oddaljene regije.

4.12 Okrepitev socialne razsežnosti razvoja najbolj oddaljenih regij

4.12.1 EESO izraža zadovoljstvo, da Komisija skrbi za socialno razsežnost evropskega modela v okviru strategije Evropa 2020. Ta skrb pa se ne bi smela ustaviti pri željah, ampak bi morala prerasti v trdne zaveze. Noben evropski državljan ne sme biti izključen in ostati ob robu poti razvoja. Ravno to je smisel evropske solidarnosti. EESO podpira

predlog predsednika regije Kanarski otoki o vzpostavitvi nujnega programa za boj proti množični brezposelnosti, ki se izjemno hitro razrašča.

4.12.2 EESO poleg izvajanja ukrepov na strateških področjih, poudarja naslednje:

4.12.2.1 Bistvene osnovne potrebe: voda za vse (posameznike in gospodarstvo), trajnostna energija, čiščenje odpadne vode in odstranitev odpadkov so vprašanja, ki imajo na teh območjih zelo velik vpliv. Zato potrebno dobro delovanje omrežnih storitev v najbolj oddaljenih regijah v sporočilu ni dovolj poudarjeno.

4.12.2.2 Pomen evropske strategije za turizem, ki je za najbolj oddaljene regije bistveni dejavnik, z nujnim vključevanjem trajnostnega razvoja in spoštovanjem identitete kot ključnih stebrov razvoja tega sektorja, s čimer bi se izognili pasti akulturacije in betonske pozidave morskih območij. EESO v tem smislu opozarja na Sporočilo Komisije o *modri rasti* in mnenje, ki ga o tem pripravlja Odbor ⁽⁴⁾.

4.12.2.3 Evropska komisija mora v svoji strategiji bolj upoštevati kulturno razsežnost. Najbolj oddaljene regije v tem smislu pomenijo izjemno bogastvo za EU. EESO se torej zavzema za ustrezno krepitev področja kulture v akcijskih načrtih za izvajanje strategije Evropa 2020.

V Bruslju, 20. marca 2013

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽⁴⁾ Mnenje EESO o modri rasti: možnosti za trajnostno rast v morskem in pomorskem sektorju, (Glej stran 87 tega Uradnega lista).